

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Laoniensi Et Findbarensi Episcopis, & Abbati de Magio Limiricensis
diocesis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

nem, verbis competenter matatis. Alioquin in negotio ipso procedas juxta quod per alias tibi litteras est injunctum.

* *Cod. Colbert.*
Guirando

Epist. 194.
Clerici defun-
cti patrimonii
pertinet ad ejus
heredes.

GIMMVNDO MILITI
Alatino.

Cum inter yconomum sancti Stephani de Alatro ac te nomine bonae memoriae Heleazari Canonici sancti Pauli Alatrini super acquisitionibus praefati Heleazari coram venerabili fratre nostro Verulano Episcopo ex delegatione nostra quaestio verteretur, idem auditis hinc inde propositis, receptis testibus, & eorum depositionibus publicatis, causam ipsam ad nostrum remisit examen sufficienter instructam. Tibi ergo & procuratori praefati yconomi in nostra praesentia constitutis dilectum filium nostrum A. Subdiaconum & Capellanum nostrum concessimus auditorem. Coram quo proposuit procurator yconomi antedicti, sicut & propositum fuerat coram Episcopo memorato, quod cum Heleazarus memoratus administrationem & praelaturam habuerit in praefata Ecclesia sancti Stephani, de bonis ejus disponens pro sua arbitrio voluntatis, & antequam in ipsa Ecclesia fuerit institutus, pauper extiterit, & postmodum acquisierit plurima, dives factus, praesumi non immerito poterat quod de bonis ipsius Ecclesiae illa fuerat acquisita, quod tam per depositiones testium, qui dixerunt dictum Heleazarum defraudasse plura de bonis Ecclesiae supradictae ac ea in suis acquisitionibus erogasse, quam etiam per famam publicam astruere nitebatur. Unde dicebat ea quae dictus Heleazarus acquisierat, ad eandem Ecclesiam pertinere, postulans illa, terras videlicet de Pede montis in Acolis, de Torreta, & ante sanctum Quintianum a flumine, ac domum quam tenet Grimaldus, adjudicari eidem. Quia etiam expressis illa in initio causae petita non fuerint, quia tamen ea constat saepedictum Heleazarum habuisse, cum ipsius acquisita petita extiterint, & haec acquisisse de bonis Ecclesiae praesumatur, ea merito intelliguntur fuisse petita. Nec ob stare dicebat quod dictus Heleazarus fuerat ad Ecclesiam sancti Pauli translatus, cum simplex tantum Canonicus ibidem existens, in tantum tentes redditus receperit ab ipsa quod ex ipsis vix sibi poterat in necessariis providere, nedum quod exinde potuerit tot & tantas possessiones emissa, adiciens etiam privatae personae prodesse non posse, si de bonis secunda Ecclesiae fuerunt aliqua

acquisita. Porro ex parte tua fuit propositum ex adverso quod super petitione incerta certa sententia non poterat promulgari, sed potius debebas absolvi, cum contra te probatum non extiterit quicquam certum. Nam quid vel quantum de bonis Ecclesiae sancti Stephani praefatus Heleazarus in suis acquisitionibus erogavit, nec per testes nec modo aliquo est ostensum. Praeterea cum saepedictus Heleazarus a supradicta Ecclesia sancti Stephani fuerit ad Ecclesiam sancti Pauli translatus, & quoddam feodum obtinuerit ab eadem, in qua per triginta ferme annos permansit, & in quibusdam bonis successerit patri suo, ex quorum proventus possessiones aliquas comparavit, sicut testes tui deposuerant evidenter, elisa erat praesumptio quam opposuit pars adversa, cum constet eundem Heleazarum aliunde bona quae habuit acquisisse, praesertim cum eum habuisse vel acquisisse aliquid non probetur dum in prima Ecclesia resideret, sed eo potius tempore quo in secunda permansit. Unde si pro aliqua illarum Ecclesiarum praesumi deberet, praesumendum esset potius pro secunda, propter quod ab ipsius impetitione postulabas absolvi. Nos igitur his & aliis quae fuerant proposita coram auditore praedicto per relationem ipsius plenius intellectis, te ab impetitione yconomi memorati & ipsius Ecclesiae sancti Stephani super acquisitionibus memoratis sententialiter absolventes, perpetuum illis silentium imponimus super eis. Nulli ergo &c. nostrae diffinitionis &c. Si quis autem &c. usque incursum. Datum Laterani xii. Kalend. Januarij, anno tertio decimo.

* **LAONIENSI ET FIMDBARENSI** * *Cod. Colbert.*
Lacensis
Episcopis, & Abbati de Magio
Limiticensis diocesis.

Dilectus filius W. Ymilicensis Canonicus nostro dudum apostolatus recesseravit quod Ymilicensi Ecclesia suo viduata pastore, concanonici sui de substituendi pastoris electione tractantes, ipsum unanimiter elegerunt. Qui cum esset citra sacros ordines constitutus, venerabilis frater noster Cassellensis Archiepiscopus Metropolitanus eorum Episcopo Rossensi mandavit ut eum uno eodemque die ad tres sacros ordines promoveret. Quod cum ille non ausu proprio, sed de mandato ipsius Archiepiscopi perfecisset, demum idem Archiepiscopus requisitus, consecrationis ei munus, hujusmodi ordinationis occa-

Epist. 191.
Cassellensis
Episcopi
Ymilicensis
Cassellensis
De magio, etc.
nasar.

sione præsentia, impendere recusavit. Unde fuit nobis humiliter supplicatum ut super hoc circa præfatum W. dignaremur de benignitate sedis apostolicæ dispensare, maximè cum ad ordines ita suscipiendos non ex voluntatis propriæ diceretur festinantia properasse, sed tam de magna necessitate quam de utili providentia penè omnium ibi præsentium se permisit taliter ordinari, pro eo quòd Ecclesiæ Ymilicenti multiplex periculum imminebat si ejusdem W. citra presbyteratus officium ordinatio differretur. Licet autem contra normam ecclesiasticam in factò ipso enormiter fuisset excessum, de misericordia tamen, quæ superexaltat judicio, venerabili fratri nostro Armachano Archiepiscopo & Episcopo Midenfi & dilecto filio Archidiacono Armachano dedisse recolimus in mandatis ut inquisita super præmissis diligentius veritate, si rem invenirent taliter se habere, ac eundem W. alias idoneum & utilem Ecclesiæ Ymilicenti, dispensativè ipsi tribuerent licentiam consecrandi, & quicquid in hoc per eundem invenirent Archiepiscopum attentatum per suas nobis litteras intimarent; ut per eorum relationem certiores effecti, provide-re in eo, sicut esset expediens, curaremus. Ipsi verò vocatis quos noverant evocandos, & investigata plenius veritate, depositiones testium productorum utrinque ad nostram præsentiam transmiserunt. Quibus inspectis, intelleximus evidenter quòd celebrata de prædicto W. electione, cum die sequenti fuisset idem W. à supradicto Roffensi Episcopo ad ordinem subdiaconatus promotus, idem Episcopus Archidiacono & Canonicis Ymilicentibus seorsim vocatis, dicens quòd propterurbationem terræ ac multos malivolos, qui eidem W. insidias præparabant, nolebat ipsum citra ordinem presbyteratus relinquere, juramento firmavit id supradictum Archiepiscopum tam metu mortis ipsius W. quam propter imminens periculum Ymilicentis Ecclesiæ præcepisse, & quòd officialis ejusdem Archiepiscopi ex parte ipsius Episcopo memorato inhibuit ne jam dictum W. jam in Subdiaconum ordinatum, tunc ad superiores ordines promoveret. Cui eodem Episcopo respondente quòd plus Archiepiscopo, qui hoc ei ore suo mandaverat, quam illi crederet in hac parte, extensa super altare manu per sacrosancta juravit quòd id mandaverat Archiepiscopus sæpeditus; & sic in Diaconem & Presbyterum Vv. sæpeditum pro-

Tom. II.

movit. Probatum insuper sufficienter invenimus quòd dictus Archiepiscopus Iohanni Decano de Hely injunxit ut præfato Episcopo inhiberet ne dictum Vv. eo die quo ad tres ordines promotus extitit, nisi ad subdiaconatus ordinem promoveret, eidem Vv. nihilominus inhiibendo ne se promoveri ulterius pateretur. Verùm cum idem Decanus ad Ymilicentem Ecclesiam accessisset, tam sæpedito Episcopo, qui jam Subdiaconos ordinarat, vocatis his qui erant in Diaconos promovendi, & silentio cunctis indicto, ex parte Dei ac Archiepiscopi Cassellensis inhibuit ne jamdictum Vv. ad superiores ordines promoveret, quam præfato Vv. ne se promoveri ulterius sultineret. Constitit quoque nobis ex litteris judicum prædictorum quòd sæpeditus Episcopus interrogatus in jure respondit quòd Archiepiscopus non mandarat eidem ut Vv. eodem die ad tres ordines promoveret, sed ex verbis Archiepiscopi cum credit illud velle. Hoc idem etiam dictus Episcopus per suas nobis litteras intimavit. Præterea ex ipsorum judicum litteris intelleximus quòd idem Episcopus ultro juravit in jure quòd universa quæ continebantur in ejusdem W. attestacionibus vera erant. Ex litteris quoque tam supradicti Archiepiscopi quam Capituli Ecclesiæ Ymilicentis accepimus quòd cum tam super electione ac ordinatione sæpediti W. quam etiam super quibusdam ejus excessibus in Concilio apud Kelmoeloco celebrato coram præfato Archiepiscopo inter dictum W. & Canonicos quæstio suborta fuisset, & demum ab utraque parte ad nostram audientiam appellatum, idem W. non expectato termino quem appellationi suæ duxerat præfigendum, supradictas à nobis litteras veritate tacita impetravit. Cum igitur ex præmissis nobis constiterit sæpeditum Roffensem Episcopum in pluribus deliquisse, tum quia sine mandato Archiepiscopi, sicut ipse confessus extitit, ad hujusmodi ordinationem inordinatè processit, tum quia etsi de Archiepiscopi mandato constaret, cum illi hujusmodi dispensatio à canone minimè sit permessa, quam ad solum Romanum Pontificem non est dubium pertinere, ipsi obtemperare non debuit in hac parte, tum etiam quia cum reatu perjurijs sæpius variavit, jurando priùs quòd Archiepiscopus id præceperat, & postea quòd illud non mandaverat in judicio confitendo, ipsum de fratrum nostrorum consilio tamdiu ab ordinandi suspensum.

Rrr ij

dimus potestate donec nostram meruerit gratiam obtinere. Sapredictum quoque W. per falsitatis suggestionem & suppressionem etiam veritatis litteras supradictas à nobis intelleximus extorsisse. Suggestit siquidem nobis supradictum Archiepiscopum Episcopo memorato mandasse ut ipsum unò die ad tres ordines promoveret, de quo nobis non extitit facta fides; quin immo contrarium, quòd videlicet Archiepiscopus id prohibuerit, fuit manifestè probatum. Nonnulla quoque vera suppressit, quòd videlicet tam Episcopo memorato quàm sibi fuerit ex Archiepiscopi parte prohibitum ne promoveretur nisi ad subdiaconatus ordinem illo die, quòdque coram Archiepiscopo super electione ac ordinatione ipsius quæstio mota fuisset, & tam à se ad certum terminum quàm ab Ymilicensibus Canonice appellatum. Sed nec, sicut asseruit, quòd urgens necessitas Ymilicensis Ecclesiæ id exposceret demonstravit. Cùm igitur illa expresserit & suppresserit quæ si fuissent tacita vel expressa tales litteras minimè dedissemus, per quod apparet ipsum extitisse indignum gratia quam duxeramus ei ex benignitate apostolica faciendam, & eundem constet nimis præsumptuosè ad supradictos ordines irrepsisse, ab executione diaconatus & presbyteratus ordinum, donec à nobis misericordiam obtinuerit, decrevimus manere suspensum, super electione de ipso ad Ymilicensem Ecclesiam illicitè celebrata perpetuum illi silentium imponentes. Quia verò præfatum Archiepiscopum circa hæc non invenimus deliquisse, ipsius innocentiam commendamus. Quocirca discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatenus quod à nobis est sententialiter diffinitum faciatis appellatione remota inviolabiliter observari. Quòd si non omnes &c. duo vestrum ea &c. Datum Laterani Nonis Ianuarij, pontificatus nostri anno tertio decimo.

*EPISCOPO, & GERVASIO
Archidiacono Sueltonensi, & Abbati Vallis Clare Cisterciensis ordinis Laudunensis diocesis.*

*Epist. 196.
Prorumpens
contra iudicem,
arbitrio superioris
puniat.
Cap. Dilectus.
De penis.
* in quart. col.
G. D. can.
Morin. &*

Dilectus filius Iacobus electus sancti Petri ad montes ad apostolicam sedem accedens, gravem querelam contra dilectos filios * Molismensem Abbatem & I. Archidiaconum Cathalaunensem exposuit, asserens eos adversus ipsum in causa sua, quæ fuerat illis commissa, perpetrare processisse. Cùmque dilectus filius T.

Clericus Cathalaunensis diocesis cum litteris eorundem continentibus causæ processum ad nostram præsentiam accessisset, & idem Iacobus niteretur processum ipsum multipliciter improbare, relationem eorum in quibusdam asserens esse falsam, nos, quia præfatus Clericus non habebat nisi ad contradicendum vel impetrandum mandatum, ad maiorem cautelam processum ipsum nec confirmandum decrevimus nec cassandū, per apostolica vobis scripta mandantes quatinus partibus convocatis, & auditis hinc inde propositis, si præfatos iudices inveneritis rationabiliter processisse, ipsorum confirmetis processum, & faciatis illum per censuram ecclesiasticam sublato appellationis obstaculo firmiter observari. Alioquin eo, sicut justum fuerit, irritato, juxta formam priorum litterarum in causa procedatis eadem, facientes quod decreveritis firmitatem debitam obtinere. Si quos autem ex monachis propter hoc inveneritis excommunicationis vinculo innodatos, secundum formam Ecclesiæ absolvetis, iungentes eisdem quod de jure fuerit injungendum. Quia verò sæpe contingit quòd contra falsam assertionem iniqui iudicis innocens litigator veram non potest negationem probare, cùm negantis factum per rerum naturam nulla sit directa probatio, ne falsitas veritati præjudicet aut iniquitas prævaleat æquitati, necessarium videtur & æquum ut cùm quis legitimam exceptionem opponit, illam probare paratus, vel ad declinandum iudicium vel ad intentionem alterius elidendam, si forsan verbo vel facto ab illa recesserit, vel eam non probaverit infra terminum competentem à iudice præfigendum, modestus iudex non antè procedat quàm super hoc instrumentorum vel testium cautelam adhibeat opportunam, per quam, si necesse fuerit, possit de veritate constare, ut si contra relationem seu processum ipsius fuerit suborta contentio, huiusmodi probationibus ipsius iudicis possit assertio roborari: quatenus hoc adhibito moderamine, sic honestis & discretis deferatur iudicibus quòd per improbos & iniquos innocentium iustitia non lædatur, & ne iudicialis vilescat auctoritas, cùm de litigatoris improbitate constiterit adversus assertionem iudicis temerè prorumpentis, juxta superioris arbitrium digna poterit animadversione puniri. Testes autem &c. per censuram eandem appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quòd si non omnes &c. tu frater Episcopo cum